KOMŞUDA İÇ SAVAŞ

Yunanistan'da yurtsever direnişin öyküsü

DERLEYEN: FUAT GÖKTÜRK

YAZILAMA

Komşuda İç Savaş

Yunanistan'da Yurtsever Direnişin Öyküsü

Yazılama Yayınevi: 14
Balkan Araştırmaları: 1

Komşuda İç Savaş

Yunanistan'da Yurtsever Direnişin Öyküsü

Derleyen
Fuat Göktürk

Yunancadan ve İngilizceden Çeviren
Seda Kostik / Gamze Erbil

Kapak Tasarımı
Gökçe Erbil / Gülçin Savurur

Birinci Baskı
Mayıs 2008

ISBN
978-605-5892-03-6

Baskı
Kayhan Matbaacılık
Güven San. Sitesi C Blok No: 244
Topkapı - İSTANBUL (0212 576 01 46 / 0212 612 31 85)

İrtibat
Yazılama Yayınevi Hizmetleri Ltd. Şti.
Osman Ağa Mah. Kırtasiyeci Sok. Banu Han.
No:22/2
Kadıköy – İSTANBUL

0 216 338 52 59
www.yazilama.com
yazilama@yazilama.com

Komşuda İç Savaş

Yunanistan'da Yurtsever Direnişin Öyküsü

Derleyen:
Fuat Göktürk

Yazılama

İçindekiler

Yurtsever savaştan iç savaşa (Derleyenin Sunumu).....7
Yunan İç Savaşı üzerine notlar (YKP MK).....13
DSE, tarih müzesine ait değil, bugünümüzü aydınlatıyor
(YKP Genel Sekreteri Aleka Papariga).....33
Diz çökmeyenleri saygıyla anıyoruz
(YKP Genel Sekreteri Aleka Papariga).....39

Yurtsever savaştan iç savaşa...

Yazılama Yayınevi, Balkan Araştırmaları adı altında, ülkemiz ile tarihsel, kültürel bir yakınlığın yanı sıra, bugünkü siyasal gelişmeler açısından benzer sorunlara ve dış etkilere açık olan Avrupa tarafındaki komşu ülkelerle ilişkili çalışmaların yayınlanacağı bir dizi hazırlıyor. Ne yazık ki, Balkanlar, Türkiye'de kitap dünyasının ilgi alanının oldukça dışına düşmüş durumda. Konuya ilişkin, belli bir sistematiğin parçası olarak değerlendirmekte güçlük çekeceğimiz az sayıda çalışma çıkıyor okurun karşısına [1]. Sanki

[1] Bunlar arasında bir araştırma çalışmasından çok istihbarat raporunu andıran ve Tahsin İskeçeli imzalı *Yunanistan Buhranı* adlı kitabı özellikle ayırmakta yarar var. 1969 yılında basılan bu kitap Amerikan sevdalısı Türk milliyetçiliğinin "bağımsızlık savaşçıları"na nasıl hakaret ettiğinin ilginç bir örneği. Buna benzer başka "devlet" mahreçli çalışmalar da yayınlandı. Farklı bir cepheden ise Yunan İç Savaşı'na partizan birliklerinin safında katılan, yaralanan Mihri Belli, önce *Rigas'ın Dediği* başlığıyla Dönem yayınevinden çıkan kitapla, sonra Belge tarafından *Gerilla Anıları* adı altında genişletilmiş bir baskıyla ilginç ve zorlu yaşamının bir kesitini paylaşmıştı okurla. Belge yayınlarının Yunan İç Savaşı'na ilişkin katkısı bundan ibaret olmadı. Kapetanions'un çalışması, burada değindiğim sorulara belli bir öznellikle, tartışmalı ama kapsamlı yanıt verdi. Theodor Kallifatides'in bu tarihsel olaya edebi bir sıcaklık katan *Kullar ve Efendiler*'i aynı yayınevi tarafından okura sunuldu. Bu arada yeri gelmişken TÜSTAV'ın titiz çalışmasıyla Türkçe'ye kazandırılan Dimitrov'un anılarında da (3 cilt) satır aralarında Yunan İç Savaşı'nı ilgilendiren bölümler olduğunu hatırlatalım.

Balkanlar "burnumuzun dibi" değilmiş gibi... Oysa bu bölgede Türkiye fazlasıyla önemseniyor, yalnız aydınlar değil, okuma alışkanlığı olmayan kesimlerde dahi, Türkiye'ye ilişkin ilgi ve hatta malumat olduğu gözleniyor.

Bu asimetri, "Türkiye büyük ülke" ile açıklanmamalı. Balkanlar'da değil, öte taraftaki İran da büyüktür ve ne yazık ki, bu ülke de çok geniş bir kesim için tam anlamıyla bir muammadır.

Bu bağlamda İkinci Cumhuriyetçilerin "geçmişimizden koparddılar" yakınmasına kısmen ve üzülerek hak vermek durumundayız. Ülkemizde Osmanlıcı'dan geçilmez. Şimdilerde liberal-dinci ittifakının bize biçtikleri bunun yenisidir. Yeni Osmanlıcılık yaygındır ama imparatorluğun hüküm sürdüğü topraklara ve hemen yanı başımızdakilere ilişkin bilgi neredeyse sıfırlanmıştır.

Yazılama, kendi kulvarında bu bilgi açığını kapatmaya dönük bir yayıncılık yapacak. Belki ağır bir tempoda ama kritik noktalara dokunarak, özenle seçerek...

Bunları söyledikten sonra, diziye bir kitaptan çok broşür olarak değerlendirilebilecek, ayrıca bir siyasi partinin yetkililerinin imzasını taşıyan bir kitapla başlamanın isabetli olup olmadığı sorusuna yanıt vermemiz gerekiyor.

Olağan koşullarda, *Yazılama Yayınevi*, bir siyasi oluşumu doğrudan ifade eden bir metni baskı planına dahil etmez. Ancak bir tarihsel değer taşıması ya da Türkiyeli okur açısından başka kaynaklarla telafisi güç ya da imkansız bir bilgi içermesi durumunda

bu kuralı bozmak mümkündür.

Elinizdeki broşür, komşu Yunanistan'da komünist partisinin 2006 yılında yürüttüğü bir kampanyanın parçası olarak yayınlanan bir deklarasyon ve partinin genel sekreterinin iki konuşmasından oluşmakla birlikte, tamamen tarihsel bir olaya ilişkin kurgulanmıştır. İkinci Dünya Savaşı sırasında İtalyan ve Alman işgaline karşı mücadele eden yurtsever güçlerin en örgütlü ve önemli parçası olan komünistlerin Hitler faşizmi yenilgiye uğradıktan sonra bu kez İngiliz işgaline ve onlarla işbirliği yapan gerici Yunan egemenlerine karşı sürdürdükleri silahlı mücadele, çok daha kapsamlı ve farklı bakış açılarını da içerecek biçimde incelenmeli, Türkçede okura az sayıda kitap aracılığıyla uzanan bu önemli tarihsel kesitin hakkını veren bir külliyat oluşmalı.

Ancak herhalde bu olayın kahramanları, onca çarpıtma ve susturma girişiminden sonra bir ilk sözü hak ediyor. Kısa, özlü ama şaşırtıcı dürüstlükteki bu belgeler İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ertesinde yanı başımızda süren kavganın tarihsel anlamını ve boyutlarını gözler önüne sermek için yetiyor.

Alman işgaline karşı mücadelede partizan birliklerinin 1944'te ülkenin yüzde 90'ını özgürleştirmesi ve halk iktidarının kurumlarını yaratmaya başlaması, yanı başımızda, çok değil birkaç yıl sonra bizim ülkemizle birlikte Marshall planının "himayesi"nde ABD denetimine girecek olan Yunanistan tarihinin bir gerçeğidir de bizi yakından ilgilendirmemekte midir?

Henüz daha Almanya teslim olmamışken, İngilizlerin Nazilerle ve onların Yunan ülküdaşlarıyla işbirliği yaparak ilerici yurtsever güçlere karşı savaş ilan etmesi, Yunan sermaye sınıfının da buna

canla başla destek vermesi, emperyalizmin ikiyüzlü politikalarının yanı sıra, uygarlığın çağdaş yüzünü oynamakta bir sakınca görmeyen burjuvazinin tarihsel olarak yurtsuz ve kimliksiz olduğunun yakın bir kanıtı değil midir?

Kısa bir kitap, daha çok bir kitapçıktır elinizdeki ama belki de yaşananlara sayfalar birbirine eklendikçe yabancılaşmamak için böylesi daha iyidir! Broşürün basılmasını az bilinen, piyasanın unutturmaya çalıştığı, marksist solun bitip tükenmeyen iç tartışmalarında şiddeti azalan Yunanistan İç Savaşı'na daha yakından bakmak için yeni bir başlangıç olarak görebiliriz. Devamının geleceğini, *Yazılama*'nın da buna katkı koyacağını umarak...

Marksist solun iç tartışmalarından söz ettim. Tartışmadan şikayet anlamında değil. Tartışmanın eksen kaydırması anlamında. Nerede hata yapıldı, Yunan devrimciler neden yenildi, onca yıkıma değer miydi, Sovyetler Birliği komünistleri satmadı mı, Zaharyadis neden öyle değil de böyle davrandı, Markos'un görevden alınması yanlış değil miydi, 1946'da seçimleri boykot kararı hangi gerekçelerle alındı?

Sorular uzayıp gidiyor. Bu sorulara yanıt vermek, bu sorular etrafında tartışmak elbette önem taşıyor. Ama, Yunanistan'da devrimci bir gücün yabancı işgale ve sonrasında biçim değiştiren işgali destekleyen kralcılara, işbirlikçilere, faşistlere karşı savaşma hakkını kullanmaya karar vermesi, bu hakkı kullanarak yalnızca bir devrimci görevi yerine getirmeyip, bir ülkenin onurunu da kurtarması, Yunanistan'da daha sonra Amerikancılığın ve ardından gelen AB üyeliğinin hızlandırdığı çürümeye karşın toplumda biraz olsun bir boyun eğmeme alışkanlığı varsa, bunun temellerinin Ulusal Kurtuluş Cephesi'nde (EAM), Yunanistan

Demokratik Ordusu'nda (DSE) atılması, komünistlerin yurtseverlik bayrağını büyük bedeller ödeyerek yükseltmeleri de önem taşıyor.

Bu bedeli ödeyenlerin söz hakkına saygı gösterelim...

Fuat Göktürk
Mayıs 2008

Yunan İç Savaşı üzerine notlar

2 Temmuz 2006'da KKE[1] ve KNE'nin[2] binlerce üye ve sempatizanı, Grammos dağlarının derinlerindeki Likoraki köyünde, Yunanistan Demokratik Ordusu'nun (DSE) kuruluşunun 60'ıncı yıldönümü anısına dikilen bir anıtın açılış töreni için toplandı. Anıt, üç yıl süren iç savaş döneminde (1946-1949), ülkedeki karşıdevrimcilere ve Anglo-Amerikan emperyalizmine karşı mücadelede yaşamını yitiren binlerce militanın anısına adanmıştı. Anıtın dikildiği yer de kendi başına hayli sembolikti. 1948 ve 1949'da iç savaşın en vahşi çatışmalarının yaşandığı sıradağların arasına, Demokratik Ordu'nun eski bir mıntıralyöz mevzisine yerleştirilmişti. 60'ıncı yıldönümü anısına yaptığı açıklamada KKE Merkez Komitesi, iç savaşın "Yunanistan'da 20. yüzyılın en keskin sınıf mücadelelerinin yaşandığı dönem" olduğuna işaret ediyordu. Bu dönem, yozlaşmış monarko-faşist egemen sınıfa ve onun emperyalist destekçilerine karşı halk demokrasisi için mücadele dönemiydi.

Yunan komünistlerinin ve diğer ilericilerin DSE militanlarını onurlandırma hakkı, üye ve sempatizanlarının her türlü zulme uğradığı iç savaştan yıllar sonra, büyük zorluklarla kazanılmış bir

[1] Yunanistan Komünist Partisi (YKP)

[2] Yunan Komünist Gençliği

haktır. Yunan parlamentosu ancak 1989'da DSE partizanlarının haydut olmadığını teslim eden bir yasa tasarısını kabul etti.

Tarihin bu dönemi, Yunanistan'ın içinde ve dışında propagandistler, gazeteciler ve tarihçiler tarafından özellikle çarpıtılmaktadır. Amaçları halk hareketini karalamak ve sosyalizmi Sovyet destekli kötü bir diktatörlük kurma girişimi, komünist saldırganlık ve fanatizmin bir örneği olarak göstererek geçmişteki, bugünkü ve gelecekteki mücadelelerin altını oymaktır.

Yunan iç savaşı kuşkusuz ki gökten inmedi; İkinci Dünya Savaşı ve öncesine uzanan halk hareketindeki gelişmelerin ve buna dönük bir dizi emperyalist müdahalelerin sonucuydu. Burada iç savaşa yol açan süreçlerin kısa ve oldukça şematik bir aktarımı yer alıyor. 1940'ta İtalyan faşist rejimi Yunanistan'ı istila ettiğinde, KKE'nin tüm faaliyetlerini büyük baskı altında ve illegal yürütmek zorunda kalmasına ve binlerce insanın cezaevlerinde tutsak edilmesine rağmen, Yunan komünistleri ve ilericileri muzaffer direnişin en ön saflarındaydılar. KKE Genel Sekreteri Nikos Zahariyadis Yunan halkına hitaben yazdığı açık mektupta, halkı İtalyan saldırganlığına karşı direnişe çağırıyor, yeni bir Yunanistan'ın ancak böyle bir halk direnişinin desteğiyle yaratılabileceğini söylüyordu. Wehrmacht köhnemiş korkak rejimi teslim aldıktan hemen sonra Yunan ilericileri direnişi örgütlemeye başladı. Bu doğrultudaki faaliyetler, KKE'nin bir Ulusal Kurtuluş Cephesi (EAM) ihtiyacını ortaya koyduğu Temmuz 1941 tarihli 6. Kongresi ile birlikte hızlandı. Böylece efsanevi EAM ve onun askeri kanadı ELAS (Ulusal Halk Kurtuluş Ordusu), daha sonra da gençlik örgütü EPON kuruldu. Sonraki üç yılda bu örgütler, Nazi işgaline karşı kahramanca mücadeleleriyle çağdaş Yunan tarihinin en şanlı sayfalarını yazacaktı. Bu örgütlerin gücü, Nisan 1944'te Yunan anakarasının yüzde 90'ını kurtarmış oldukları gerçeğinden anlaşılabilir. EAM'ın denetimindeki bölgelerde kadınlara ilk kez oy kullanma hakkı verildi,

demokratik halk konseyleri ve mahkemeleri kuruldu. İşgale karşı mücadele KKE'nin öncülüğünde sürerken, halkın demokratik Yunanistan'ının kurumları yaratılıyordu.

Bu durum, İngiliz egemen sınıfının gözünden kaçmamıştı. KKE'nin öncü bir konumda olduğu halkçı bir EAM yönetimi, İngiltere'nin Yunanistan ve Doğu Akdeniz'deki tarihsel çıkarları için açık bir tehdit anlamına gelecekti. Bu yüzden, bir yandan işgal devam ederken, diğer yandan EAM/ELAS'ın altını oymak için her türlü girişimde bulunuldu. Bunun için, esas olarak ELAS'a karşı Nazi işgalcilerle sık sık işbirliği yapmakla ünlenen, küçük ve antikomünist EDES örgütüne destek verildi.

Alman işgalciler Yunanistan'dan çıkmak zorunda kaldığında, bu yöndeki çabalar da yoğunlaştı. Bunların artık sadece Yunan halkının direniş organlarına yönelik sistemli bir saldırının hazırlığı olduğu görülebiliyordu. Nisan 1944'te Churchill BBC'ye, EAM/ELAS'ın etkinliklerine sempati yaratan haberler vermeyi kesmesini emretti.

Bir dizi iyi planlanmış provokasyonla İngilizler Kuzey Afrika'da Yunan ordusunu sol kanat askerlerden arındırdılar. Bunun sonucu, 18 bin 500 kadar askerin Kuzey Afrika'daki toplama kamplarında esir edilmesi oldu. Buna Yunan ordusu içinde, dağcı birlikleri gibi, halk hareketine karşı kullanılacak aşırı kralcı taburların kurulması eşlik etti. Bir yandan Grivas'ın X taburları gibi kralcı ölüm mangalarının oluşumuna ve işbirlikçi çetelerin istedikleri gibi at koşturmasına izin veren Churchill, diğer yandan Yorgo Papandreu gibi savaş öncesi Yunan siyasetçilerini "ilk ekümenik yönetim" olarak pazarlama manevraları yapıyordu.

Halk hareketine ve temsilcilerine yönelik bir dizi saldırı, EAM'lı bakanların hükümetten istifasıyla sonuçlandı. 3 Aralık Pazar günü için dev bir protesto gösterisi çağrısı yapıldı. Kalabalık Anayasa Meydanı'na girerken polis ateş açtı ve 15 gösterici öldü, 100'ü

yaralandı. Bu katliamın ardından EAM Genel Sekreteri Dimitris Partsalidis, "maliyeti ne olursa olsun halkın özgürlüğü için savaşacağını" ilan etti. Ve böylece ELAS ile İngiliz ordusu ve işbirlikçi güvenlik güçleri arasında gerçekleşen Atina savaşları başladı. EAM bir ateşkes görüşmesi için defalarca girişimde bulundu; ancak İngilizler Churchill'in "Temel hedef EAM'ın ezilmesidir" şeklinde ifade ettiği çerçeveye göre hareket ediyordu. İngiliz emperyalizmi, halk hareketini ezmek için Nazilerle işbirliği yapan birliklerin yanı sıra, 60 bin asker, 200 tank, uçak vs. konuşlandırdı. 44 gün süren vahşi savaşın ardından ELAS birlikleri Atina'dan çekildi, bir hafta sonra ateşkes ilan edildi. Şubat'ın 12'sinde EAM, maddeleri arasında durumu normalleştirmeyi garanti altına alacak diğer önlemlerin yanı sıra ELAS'ın ve güvenlik taburlarının silah bırakması da bulunan Varkiza Anlaşması'nı imzaladı. Yalnızca EAM ve KKE'nin anlaşmaya sadık kalacağı çok kısa sürede ortaya çıktı. Güvenlik aygıtının suç ortaklığı yaptığı paramiliter çeteler ve İngiliz ordusu bir terör saldırısı başlattılar. ELAS partizanları katledildi, işkence gördü, tutuklandı ve "suçlu" bulunarak mahkum edildi. Nazi işbirlikçileri, yargılandıklarında, "şaka gibi" cezalar aldılar. Kimi istatistikler, "Beyaz Terör"ün boyutlarına dair fikir vermektedir. Varkiza Anlaşması'nın imzalanması ile 31 Mart 1946 tarihleri arasında 1289 direniş savaşçısı katledildi, 6671'i yaralandı, 31.632'si işkence gördü, 84.931'i tutuklandı, 8624'ü hüküm giydi. Direniş hareketinin 677 binası saldırıya uğradı, EAM'ın kadın üyelerinden 165'ine tecavüz edildi. Tüm bu dönem boyunca İngilizler, burjuva partilerinin farklı bileşenleriyle monarşiyi restore etme ve Yunan demokratik halk hareketini ezme girişimlerine asla ara vermediler. Burada, İşçi Partisi'nin yönetime gelmesinin bu politika üzerinde hiçbir etkisi olmadığını belirtmek gerekir. Bu durum, genel olarak uluslararası alanda sosyal demokrasinin ve özelde İngiltere'deki İşçi Partisi'nin emperyalizm yandaşı doğasıyla tutarlıydı. Bu terör

ikliminde, 31 Mart 1946'da tümüyle hileli seçimler yapıldı. Durumu protesto eden KKE ve EAM, seçimlere katılmadı.

1946'nın başından itibaren küçük partizan birlikleri savunma amaçlı olarak kentlerden ayrılıp dağlara çıkmaya başladı. Gerçekleştirilen ilk önemli operasyon, seçim günü olan 31 Mart'ta Litoçoro kentindeki polis istasyonunu hedef alan baskındı. Orada hükümet güçleriyle paramiliter ölüm mangaları arasında bir dizi uyuşmazlık başladı. 28 Ekim 1946'da Yunanistan Demokratik Ordusu (DSE) kuruldu. Bu dönemde terör yoğunlaştı ve nihayet 17 Haziran'da Yunan parlamentosu, bireysel ve siyasi hakları büyük ölçüde lağveden "acil önlemleri" oylayarak sıkıyönetim ilan etti.

DSE'nin iç savaş sırasındaki sayısız operasyonunu aktarmak, bu makalenin kapsamını aşıyor. Bununla birlikte DSE'nin yapısı, geçici hükümet ve monarko-faşistlerin kullandığı taktikler gibi kimi konulara değinilmesi gerekiyor. Emperyalistlerin ve onların yerli müttefiklerinin uyguladığı terör daha önce anlatılmıştı. Bu, tüm iç savaş boyunca devam etti. Bu eylemlerin barbarlığının bir örneği, 1947 Temmuzu'nda Fiorina kentinde öldürülen partizanların kesik kafalarının sergilenmesi oldu. Tüm bunlar, DSE'nin desteğini kesmek için kırların sistemli bir şekilde boşaltılması ve tahmini olarak 700 bin kadar insanın köylerinden göçertilerek ülkenin kent ve kasabalarına sürülmesiyle paralel gelişti. Esir adaları ve toplama kampları genişletildi, şüpheli görülen solcular, aileleri, sol kanat askerler (1947-50 arasındaki dönemde esir kamplarına 28 bin 800 kişinin gönderildiği tahmin ediliyor) adı kötüye çıkmış Makronissos, Yioura gibi zindanlara gönderildiler, işkence ve aşağılamaların her türlüsüne maruz kaldılar. Truman Doktrini çerçevesinde Amerikalılar Yunanistan'ın sorumluluğunu İngilizlerden aldıktan sonra, Yunan hükümetine yapılan askeri yardım miktarında ve çeşitliliğinde çarpıcı bir artış gözlendi. Pek bilinmez; Vietnam'ı

yerle bir eden Napalm ilk kez Yunanistan'da denendi. 1949'da Grammos-Vitsi dağlarındaki çatışmalarda 388 tane Napalm bombası kullanıldı.

DSE tam bir demokratik halk ordusuydu. Her askerin kendi görüşünü dile getirdiği, müfrezeler düzeyinde toplantılar yapılırdı. Her militanın halkın yanında nasıl davranacağının ve DSE'nin ideallerinin altını çizen bir sadakat yemini vardı. Her birim için atanmış politik yetkililer tarafından sistemli olarak politik eğitim verilirdi. Kadınlar DSE'nin savaş gücünün yüzde 30'unu, sağlık ve diğer destek personelinin ise yüzde 70'ini oluşturuyor ve mücadelede önemli bir rol oynuyordu. Bu, kadınlar için Yunan egemen sınıfının kafasındaki tasavvurla taban tabana zıttı (yalnızca demokratik güçler tarafından kontrol edilen bölgelerde kadınların oy verme hakkı vardı). Eğitim veren ve hastaneleri olan bir sağlık hizmeti birimi kurulmuştu. Burada 125 sağlık çalışanı eğitim görüyordu. Malzeme eksikliğine rağmen, KKE Genel Sekreteri Aleka Papariga'nın dediği gibi, "gerekli tüm ameliyatlar gerçekleştiriliyordu".

Yunanistan'ın kurtarılmış bölgelerinde 23 Aralık 1947'de Geçici Demokratik Hükümet (GDH) kuruldu. GDH, 12 ilke üzerine inşa edilmişti. Bunlar arasında kadınların ve azınlıkların haklarının tanınmasının yanı sıra, Yunanistan'ın yabancı ülkelerden bağımsızlığı gibi ilkeler yer alıyordu.

Köylerde Halk Konseyleri ve kentlerde Halk Temsilciler Meclisi kuruldu. Bunlar, geri çağırma hakkına da sahip olarak, kendi yönetim kurullarını seçiyorlardı. 1948'de Kuzey Yunanistan'da 300 beldede, Peleponnese'de 323 köyde seçimler yapıldı. Halk mahkemeleri, yetkililerini geri çağırma hakkı ile yeniden seçildi. Temyiz mahkemeleri de seçimle göreve getirildi. GDH, halk Yunancasını resmi dil ve öğrenim dili haline getirdi, azınlıklar da kendi dillerinde eğitim görüyordu. Eğitim parasız ve zorunluydu. Her köyde bir

okul bulunuyordu. Toprak sahipliği yeniden düzenlendi ve toprak yeniden dağıtıldı. Her çiftçiye verilmek üzere asgari ve azami bir toprak miktarı belirlenmişti. Demokratik Halkın Yunanistanı'nın inşasında, EAM döneminin başarıları yaygınlaşıyor ve derinleşiyordu. Üç yıllık savaş (ve özellikle 1948 sonrası Amerikan müdahalesi) ertesi güçler dengesindeki değişimin ve Vitsi ile Grammos dağlarında 1949 Ağustos ayında gerçekleşen çetin çatışmaların ardından DSE, Arnavutluk'a çekilmek zorunda kaldı. Buna karşın direniş 1950'lere kadar Lesbos gibi bazı bölgelerde devam ediyordu. DSE'nin Girit'teki son iki partizanı Yorgos Tzompanakis ve Spiros Blazakis, 24 Şubat 1975'te diktatörlüğün devrilmesinin ardından dağlardan inmişti.

İç savaş sırasında öldürülen insan sayısı 150 bine yakındı.

Yunan ordusu genelkurmayının resmi verilerine göre, 38 bin 839 DSE partizanı öldürülmüş ya da yaralanmış, 20 bin 128'i esir alınmıştı. Resmi rakamlara göre, hükümet ordusunun kayıpları 55 bin 528 idi. 65 binden fazla komünist, EAM ve DSE destekçisi ve diğer militanlar Yunanistan'ı terk etmeye ve sosyalist ülkelere sığınmaya zorlandı (20 bin kadarı vatandaşlıktan çıkarıldı). Bunların 40 bin kadarı Makronisos gibi toplama kamplarına ve cezaevlerine gönderildi. Direniş savaşçılarının öldürülmeleri 1955'e kadar sürdü (KKE Politbüro üyesi Nikos Belogiannis'in ünlü davası dahil, en az 5 bin kişi idam edildi). Politik ve kültürel iflası, ekonominin kötü yönetimi, sola dönük baskıları ve Anglo-Amerikan emperyalizmine uşaklığıyla dikkat çeken bir karşı devrimci sistem olarak monarşi yeniden kuruldu. ABD'nin desteklediği 7 yıllık ünlü Albaylar Cuntası ile doruğa ulaştı (1967-1974).

İç savaş ve EAM döneminde halk hareketini biçimlendiren en önemli şey direniş oldu. KKE ve müttefikleri illegalite koşullarında da demokrasi ve sosyalizm için mücadelelerine asla ara vermediler. '50 ve '60'ların kısır burjuva dogmalarını yıkan canlı bir halk kültü-

rü, ulusal bağımsızlık ve Kıbrıs sorunu, eğitim, tutsak hakları gibi başlıklarda Birleşik Demokratik Sol'un (EDA) sol cephesi aracılığıyla da olsa, mücadelesini sürdürdü. Bu mücadelenin mirası, cuntanın düşüşünden sonra da, Yugoslavya ve Irak'taki emperyalist savaşlara karşı, ABD ve AB emperyalizmine karşı, işçilerin haklarını ve kazanımlarını savunurken de sürdürüldü. Aleka Papariga Likoraki'deki konuşmasında bu mirası şöyle özetliyordu: "DSE, komünistlere, Direniş'in militanlarına yönelik terörizm ve şiddete karşı sadece bir savunma olarak değil, Ulusal Direniş'in gerçekleşmesini sağlayan kahramanca bir hamle olarak hayat buldu. Maddi koşullar komünistlerin, anti-kapitalist ve anti-emperyalistlerin önüne 'karşı saldırı mı, teslimiyet mi?' sorusunu koyduğunda yanıt tekti: karşı saldırı!"

Uluslararası boyutlar

Yunanistan iç savaşının çok çeşitli uluslararası boyutları vardır: iki temel emperyalist gücün katılımı, Sovyetler Birliği'nin diplomatik etkinliği, çiçeği burnunda BM'nin çeşitli misyon ve önergeleri, Yugoslavya'nın sosyalist kampla ilişkisinin bozulmasının etkileri, Yunanistan Demokratik Ordusu'na (DSE) dönük yaygın enternasyonalist dayanışma... Tüm bunlara rağmen bu mücadeleye uluslararası bir referansın bulunmayışı dikkate değerdir. Bu, halkın emperyalist hatta karşı çıkan bakış açılarını bastırmaya dönük doğrudan bir girişimin varlığı ortadadır. Yunan televizyonu normalde KKE'nin etkinliklerinin (kısa!) haberlerini verir ve bu haberlerin çevirisini İngilizce sayfasına koyarken, Likoraki'de 2 Temmuz'da yapılan gösterinin Yunanca haberini çevirmeyi ihmal etti. Dikkate değer bir diğer olay da 1986'da "Gizli Savaş" adlı İngiliz belgeselinin Channel 4'te yayımlanmasıydı. Eski ELAS ve DSE partizanlarıyla yapılan söyleşiler ilk kez gösteriliyor ve İngiltere'nin Yunanistan'a müdahalesi ve "Beyaz Terör" ağır bir şekilde eleş-

tiriliyordu. İngiliz egemenlerinin yaygarası sonucunda belgeselin İngiliz televizyonunda tekrar gösterilmesi yasaklandı ve yapımcının kariyeri de ciddi zarar gördü.

Bu sessizliğin temel nedeni, emperyalistlerin Yunanistan'da ilerici güçlerin bastırılmasındaki işbirlikçiliğidir. Görünen o ki, bugün adam yerine konulmayan Nazi ve İtalyan faşist yönetimlerini ve onların İspanya'ya müdahalesini eleştirmek (kuşkusuz, "demokratik" ülkelerin ikiyüzlü tutumunu görmezden gelerek) kimilerine daha kolay geliyor.

İşçi Partisi yönetimi ve onun Dışişleri Bakanı Ernest Bevin'in, EAM ve KKE'yi bastırmadaki başarısızlıkları nedeniyle giderek daha fazla umudu kırıldı. Onlar, monarşiye dayalı, İngiliz yanlısı istikrarlı bir rejim inşa etmeyi istiyordu. Neredeyse her ay başka bir Yunan politikacı ve düzen partisi parlatılıyor, yıldızı sönüyor ve sonra yeniden parlatılıyordu.

"Komünist tehdit"in yalnızca dev bir mali ve askeri yatırımla önlenebileceği açıklık kazanmıştı. İngiliz İmparatorluğu kritik bir dönemde, çöküş anında, yakalanmıştı. Hindistan bağımsızlığın eşiğindeydi; Çin'deki İngiliz çıkarları devrimci ordunun ilerlemesi karşısında çökmüştü ve Malezya'da emperyalist efendilere karşı açık bir isyan vardı. İngiltere, DSE karşı sürekli itibar kaybeden Yunan ordusunun geçirdiği kötü kışın ardından, 31 Mart 1947'de Yunanistan'dan çekileceğini duyurdu. Yunanistan'da burjuva devletin çöküşü yakındı. Bu ABD emperyalizmini, Akdeniz'de "komünist yayılmayı" engellemek ve Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki sosyalist ülkeleri çevreleyen Yunanistan ve Türkiye'de anti-komünist uydu devletleri devam ettirmek için harekete geçmeye zorladı.

12 Mart 1947'de ABD Başkanı Harry Truman, sosyalist devrimle karşı karşıya kalan herhangi bir rejimi desteklemek için müdahale sözü veren "Truman Doktrini"ni açıkladı. Bunu derhal bu kaygı

doğrultusunda hazırlanmış bir ekonomik önlemler paketi, dışişleri bakanının adını taşıyan Marshall Planı, izledi. 1947 Nisanı'nın ilk günü ABD Yunanistan'ın "sorumluluğunu" aldı. Truman, kararını açıklarken şunları söyledi: "Yunan hükümeti bu durumla başa çıkacak bir konumda değildir. Yunan ordusu sayıca az ve çok yetersiz teçhizatlanmış durumdadır... Bugüne dek Yunanistan'ı destekleyen İngiltere hükümeti, 31 Mart'tan sonra daha fazla destek sağlayamayacağını bildirmiştir... Durum acildir, acil eylem gerektirmektedir." 22 Mart'ta ABD Kongresi, Yunanistan ve Türkiye için 400 milyon dolar değerindeki bir "yardım" paketini onayladı. Aynı yılın Haziran ayının 20'sinde Yunanistan ve ABD hükümetleri anlaşmayı resmen onayladılar. ABD yönetimi anlaşmanın 8. maddesiyle, o andan itibaren Yunanistan'da atılacak her adımda söz sahibi olduğunu ilan ediyordu. Bu "yardım" Yunan ordusunun eğitim ve teçhizatına yönlendirilmişti. ABD'den 5 bin askeri danışman Yunanistan'a geldi ve 24 Şubat 1948'de General Van Fleet, Yunan ordusunun fiili komutanı olarak ülkeye gönderildi. Yunanistan Başbakanı havaalanında generali, "Evinize hoşgeldiniz general... İşte ordunuz!" diyerek karşılayacaktı.

ABD yönetiminin her bir DSE partizanı için yaklaşık olarak 50 bin dolar harcadığı tahmin ediliyor. Bunun için "ilk gösterimini" Grammos dağında yaptıkları Napalm'lar dahil tüm patlayıcıları, eğitim ve savaş uçaklarını, topları ve tankları tedarik ettiler. Amerikan etkinliği yalnızca askeri alanla sınırlı kalmadı. Marshall Planı çerçevesinde Dwight Griswold'un liderliğinde Yunanistan'a Amerikan Yardımı Misyonu kuruldu. Ülkeye gelen ABD kamu ve özel şirketlerinin yatırımlarını yönetmek vesilesiyle ülkenin iç işlerinde yoğun bir denetim kuruldu (Griswold, Liberaller ile Halkçı Parti arasında bir koalisyon hükümetinin kurulmasını zorlamak için Yunanistan'a yardımı kesti). Yunan hükümeti, ABD şirketlerini tüm yabancı şir-

ketlere uygulanan vergi külfetinden de kurtarıyordu. ABD stratejik hedefleri 27 Mart 1947 tarihli Herald Tribune'de net bir şekilde ifade ediliyordu: "Yunanistan ve Türkiye'yi demokrasi ve insan haklarının parlayan örnekleri olduğu için değil, Sovyetler Birliği'nin kalbine ve Karadeniz'e stratejik giriş sağladıkları için seçtik."

ABD emperyalizminin zalimliği, sol eğilimli ABD'li gazeteci George Polk'un ABD ve Yunan güvenlik birimleri tarafından 16 Mayıs 1948'de Selanik'te katledilişinde açıkça ortaya çıktı. Polk ABD destekli rejimi ve onun insan hakları sicilini eleştiriyordu. Dev yatırımlar yapan ABD emperyalizmi, halk hareketini askeri olarak yenmeyi ve kendi stratejik hedeflerine uşaklık edecek bir rejimi sağlama almayı başarmıştı. ABD saldırganlığı, sosyalist kampın zayıflığından cesaret alıyordu. Sovyetler Birliği Nazi Almanyası'na karşı kazandığı zaferde 20 milyon yurttaşını kaybetmiş[3], savaşta yıkıma uğramıştı. En sanayileşmiş ve gelişmiş bölgelerinin büyük kısmı tahrip olmuştu. Çok köklü bir yeniden inşa göreviyle karşı karşıyaydı. Doğu Avrupa'daki yeni halk demokrasileri de savaştan kötü etkilenmişlerdi. Yunan iç savaşı patlak verdiğinde bu ülkelerin çoğu iktidar sorununu çözememişlerdi ve karşılarında askeri ve sinai olarak güçlenmiş, yeni NATO müttefiklerinin desteğini almış bir ABD'yi bulmuşlardı. Aynı zamanda emperyalist güçler ve Yunan rejimi, Balkan ülkelerindeki halk demokrasilerine düşmanlıklarını saklamıyorlardı. İç savaşı onlara doğrudan saldırmak için bir bahane olarak kullanma girişimleri başarılı olmadı. Aksine, DSE'nin kahramanca savaşı onların Balkanlarda ortaya çıkan sosyalist devletlere dönük planlarına açık biçimde engel oldu; DSE'nin mücadelesi bu ülkelerdeki sosyalist iktidarların sağlamlaşmasına uluslararası bir katkı sağladı.

[3] Son veriler Sovyetler Birliği'nin 2. Dünya Savaşı'nda 30 milyona yakın insan kaybettiğini gösteriyor. (yayınevinin notu)

1945'te Nagasaki ve Hiroşima'ya atılan atom bombaları, SSCB'ye verilen bir mesajdı. SSCB'ye dönük "önleyici" nükleer saldırılar için Washington'un düzinelerce plan yaptığı biliniyor. Bu dönemde sosyalist ülkeler için askeri desteğin koşulları olmadığı gibi, maddi yardım önerme olanakları da sınırlıydı. Bu durum, Yugoslavya'nın sosyalist kamptan ayrılışının ardından daha da belirginleşmişti. Kapılarını Batılı güçlerle ekonomik ilişkilere açan Yugoslavya, DSE partizanlarına sınırlarını kapatmıştır. Yugoslavya'da tedavi edilen savaşçıların Yunanistan'a geri dönmesine izin vermiyordu ve maddi yardımı da kesmişti.

Bununla birlikte SSCB ciddi bir diplomatik desteği somut olarak sağladı: Eylül 1945'te "büyük güçler"in dışişleri bakanları toplantısında Yunanistan'daki durumu protesto eden bir önerge verdi. Ocak 1946'da BM Güvenlik Konseyi toplantısında Yunanistan'daki yabancı askeri güçlerin müdahalesini ve faşist terörü kınayan ve İngiliz birliklerine Yunanistan'dan koşulsuz çekilmesi çağrısı yapan bir önerge verdi. Sovyetlerin BM ve diğer uluslararası kuruluşlardaki adımları ve protestoları sayesinde 1947-48'de ölüm cezasına çarptırılmış olan yüzlerce siyasi tutsak cezalarının infaz edilmesinden kurtuldu. SSCB, Haziran 1949'da BM'de ateşkes, genel af, parlamento seçimlerinin yapılması ve Yunan hükümetine askeri yardımların durdurulması çağrısı yapan barışçıl bir tasarıyı gündeme getirdi. Bu çabalar, EAM'ın ve Yunanistan'daki demokratik güçlerin ülkedeki teröre karşı BM'ye yaptıkları başvurularla paralel yürütüldü. Bu girişimlerin emperyalistlerin uzlaşmaz tavrı nedeniyle meyve vermemesi, iç savaşın feci etkilerinden ve kayıplarından kimin sorumlu olduğunu açıkça gösterdi.

Buna ek olarak tüm sosyalist ülkelerde dayanışma komiteleri kuruldu. Bunlar, özellikle Fransa ve İngiltere'de güçlü bir taban oluşturan muazzam bir enternasyonalist dayanışmanın bir parça-

sını oluşturdu.

1943'te İngiliz halkını EAM/ELAS'ın etkinlikleri hakkında bilgilendirmek amacıyla Yunan ve İngiliz ilericileri tarafından Yunan Birlik Komitesi (YBK) kuruldu. YBK, aynı yıl Cardiff'de kurulmuş olan ve ulusal kurtuluş hareketine yakın Yunan gemiciler arasında siyasi çalışma yürüten Yunan Gemici Sendikaları Federasyonu (YGSF) ile işbirliği yapıyordu. AKEL[1] ve Büyük Britanya Komünist Partisi (BBKP) ile yakın bağları vardı. "Özgür Yunan" adlı bir haftalık yayın ve Yunanistan'daki durum üzerine çok sayıda broşür çıkarıyordu.

1944-45 yıllarında YBK, EAM'a dönük İngiliz destekli baskılara karşılık etkinliklerini yoğunlaştırdı. BBKP ile işbirliğine ek olarak YBK, İşçi Partisi'nin sol kanadından bazı milletvekilleriyle de bağlantılarını geliştirdi. Bu durum İngiliz siyasi çevrelerinde, zulüm altındaki EAM militanlarına, komünistlere ve diğer solculara destek verme yönünde eğilimler yarattı. İşçi Partisi'nin 1945'teki seçim zaferinin ardından resmi ve kalıcı bir baskı grubunun oluşturulması yönündeki ihtiyaç gözle görünür hale geldi. Ve böylece 7 Kasım'da Yunanistan'da Demokrasi İçin Birlik (YDB) doğdu. İlk başkanı, İşçi Partili bir milletvekili olan Compton Mackenzie oldu. YDB ilk basın açıklamasında amacının; bir genel af, özgür seçimler ve Nazi-işbirlikçilerinin uygun şekilde cezalandırılmasına dayanan demokratik bir Yunanistan olduğunu ilan etti. Birlik ayrıca cezaevlerindeki demokratlara ve ailelerine yardım malzemesi sözü verdi.

Birlik, Yunanistan'daki siyasi tutsakların savunulması ve demokratik güçlerin desteklenmesi için çok sayıda kampanyaya öncülük etti. 1946'da İşçi Partili üç milletvekili Yunanistan'ı ziyaret etti ve "Beyaz Terör"ü ve İngiliz birliklerinin müdahalesini

[1] Kıbrıs Halkının İlerici Partisi (yayınevinin notu)

"Yunanistan'daki trajedi" olarak niteleyen şok edici bir rapor yazdı. İç savaştan sonra Birlik yine tutsak militanların (özellikle ölüm cezası almış olanların) savunulması ve Makronissos gibi toplama kamplarının lağvedilmesi gibi konularda çalışmalarını sürdürdü. Bu yöndeki etkinlikler Cunta döneminde (1967-74) de devam etti. Fransa'da Ulusal Direniş Konseyi (UDK) ve Fransız Komünist Partisi (FKP), Yunanistan'daki halk hareketiyle dayanışma için Ocak 1946'da bir kampanya başlattı. Aynı ay, komünist milletvekilleri terörü kınayarak Yunan demokratlarına aktif destek sözü verdiler. FKP o dönemde (çok sayıda solcu siyasi mülteci de dahil olmak üzere) Fransa'da yaşayan çok sayıda Yunanlı ile bağlantı halindeydi. Bunlar arasında Memos Makris, Dimitris Fotopoulos, Elli Alexiou, Marianna Veaki gibi YKP ve EAM üyeleri de vardı. Bu faaliyetlerin üç boyutu vardı:

1. Yunanistan'daki durum hakkında Fransız halkını bilgilendirmek için kalıcı bir basın bürosu kurmak (Hellas Press)

2. Bir Fransız dayanışma komitesi kurmak (Fransa Yunan Demokratlarına Yardım Komitesi)

3. Yunanistan'a, buradaki durumu öğrenmeleri ve dönüşlerinde makaleler yazmaları, toplantılarda konuşma yapmaları vs. için Fransız aydın, sanatçı ve gazetecilerinden oluşan heyetler göndermek.

FKP resmi olarak bu projelerin tüm mali yükünü karşılıyordu. Fransız Komitesi'nde, başka pek çok ismin yanında Jacques Duclos, Frederic Joliot-Curie, Paul Eluard, Louis Aragon, Elsa Triole, Pablo Picasso, Henri Barbusse, Le Corbusier, Yves Farges gibi birçok önemli sima yer alıyordu. "Les Tempes Modernes" (Modern Zamanlar) dergisi çevresinde öbeklenen Jean Paul Sartre ve Simone de Beauvoir gibi aydınların da çok önemli bir rol oynadığı not edilmelidir. Komite ayrıca Fransız sendika konfederasyonunun CGT'nin de muazzam desteğini almıştır. CGT Başkanı

Leon Jouhaux, Yunan Genel İşçi Konfederasyonu'na ve onun rejimin baskısı altındaki komünist başkanı Mitsos Paparigas'a destek vermek için Eylül 1946'da Yunanistan'ı ziyaret etti. CGT dayanışma fonu için bir milyon frank topladı. 1948 başında Komite de iki milyon Fransız frankı topladı!

Demokratik Yunanistan'a Yardım İçin Uluslararası Konferans, 23 ülkeden delegenin katılımıyla Nisan 1948'de Paris'te toplandı. Fransız burjuva devleti, Doğu Avrupa'dan gelen temsilcilere vize vermeyi reddederek etkinliği engelleme girişiminde bulundu. ABD, başkan adayı Henry Wallace'ın konferansa katılımını yasakladı. Tüm bu baskılara rağmen konferansın büyük bir yankısı oldu. Bir uluslararası komite kuruldu, Kızılhaç'a acil insani yardım için bir çağrı yapıldı, Yunan halkının mücadelesine destek için bir manifesto hazırlandı ve Amerikan müdalesini kınayan bir karar alındı.

Ne ki Fransız solunun dayanışması, iç savaşı bitirmeye yetmedi. L'Humanite ve Les Tempes Modernes, toplama kamplarını kınayan önemli makaleler yayımladılar. Bunlara L'esprit gibi dergiler ve Liberation ve Le Figaro gibi gazeteler katıldı. Şair Paul Eluard Yunanistan'ı ziyaret etti. Mayıs 1946'daki ilk ziyaretinde Attiki tiyatrosundaki bir kitlesel gösteride "Yunan halkı bize, özgürlüğün savunulması davası söz konusu olduğunda kaybetmenin mümkün olmayacağını gösterdi" diyerek İngiliz emperyalist müdahalesini suçladı. Üç yıl sonra tekrar Yunanistan'ı ziyaret etti (Henri Barbusse ile birlikte) ve Vitsi-Grammos Dağları'nda Yunanistan Demokratik Ordusu'nun kalesi sayılan yere gitti.

Ulusal ordu için askere alınanlara megafonla okuduğu mesajı, uluslararası dayanışmanın ruhunu özetliyordu: "Yunanistan'ın evlatları, çiftçiler, işçiler, aydınlar, sizi temsil etmeyen hükümetin ordusuna mensup olanlar... Kardeşi kardeşe kırdıran böylesi bir savaş, yalnızca sizi bu hale getirenlerin çıkarına olan diğer savaşlardan bile bin beterdir. Sizi, kendini tutsakların ve işkence gören-

lerin yanında hisseden sizi, geleceğinizin bedelini her gün kanıyla ödeyen bu masumları düşünmeye çağırıyorum. Kazanacakları zaferden emin, her gün işkence ve ölümü bekleyen on binlerce yurtseverin bulunduğu cezaevlerini ve Makronisos cehennemini düşünmeye çağırıyorum."

Kimi yansımalar

Aleka Papariga konuşmasında, YKP'nin Yunanistan Demokratik Ordusu'nun 60'ıncı kuruluş yıldönümünü anma kararı ile ilgili sorulardan bahsetti: "Neden geçmişi 'kurcalıyoruz'? Neden kimilerinin 'eşkıya savaşı' kimilerinin ise kardeşin kardeşi katlettiği iç savaş dediği bu mücadeleyi tekrar tekrar gündeme getiriyoruz?"

Şüphesiz öncelik, DSE saflarında savaşan militanların onurlandırılmasıdır. İç savaş ve ardından gelen yıllarda öldürülen, cezaevine konan, işkence gören ve sürgüne giden militanların, bu sıradan kadın ve erkeklerin demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesi için yaptığı fedakarlıkların altını çizmek için... Ve diğer taraftan Anglo-Amerikan emperyalist müdahalesini, onların kukla hükümetini, Makronissos gibi hapishane adalarını, egemen sınıfın şiddet ve uzlaşmazlığını hatırlamak için... Bu kendi başına yeterlidir, ancak tüm bunların sonucunda ortaya dökülen ve bugünün dünyasında kritik önem taşıyan çok sayıda başka konu da vardır.

Bu, 60 yıldır süren bu mücadelede egemen sınıfın hakim söylemini karakterize eden karalama ve yalanlara karşı tarihin yeniden yazılması için bir olanaktır. Sağ kesimin kullandığı dil, öğreticidir. Başka birçok şeyin yanı sıra DSE'nin "yabancı mihrak", "Bulgar maşası", "çete" olduğunu söylemektedirler. Bu açık ideolojik saldırı, DSE ve YKP'nin gerçek ve sözde hatalarını çarpıtan oportünistlerin ve sosyal demokratların tarihçiliğiyle kolkola gitmektedir. Bunlar Yunanistan'a dönük emperyalist müdahaleyi ve halk hareketine yöneltilen şiddetin seviyesini önemsizleştirmeye çalışmak-

tadırlar. Bu yaklaşım, ilerici halkın zihnini bulandırma ve onları radikal bir dönüşüm arayışından uzaklaştırma peşindedir. DSE'nin mücadele gerçeğini, bunun EAM'ın faşist işgale –bu defa Anglo-Amerikan emperyalizmi ve onun içerdeki işbirlikçilerine- karşı demokratik ve anti-emperyalist mücadelesinin devamı olduğunu yeniden vurgulamak, insanlara iç savaşın gerçek nedenlerini açıklamak acil bir ihtiyaçtır. Özellikle de, bir örneği Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'ne (AKPM) yakın dönemde sunulan önerge olan, bugünkü anti-komünist saldırılar düşünüldüğünde, bunu yapmak gereklidir.

Yunan tarihinde hâlâ sınıf mücadelelerinin en yoğun olduğu dönemi olarak bilinen Yunan iç savaşının dersleri ve deneyimlerini incelemek bugünün halk hareketi için paha biçilmez önemdedir. Ancak bu şekilde karşı devrimciliğin ve emperyalizmin gerçek doğası, ihtiyaç duyulan mücadele biçimleri, kurtarılmış bölgelerde halk iktidarının kurumlarının geliştirilmesi, savaşçıların saflarında yürütülen ideolojik çalışmalar... Tüm bunlarda yapılan hatalar kendi tarihi bağlamı içinde hakkıyla analiz edilebilir.

SSCB ve Doğu Avrupa'daki sosyalist ülkelerde yaşanan karşı devrimlerin ardından emperyalizm yeni ve daha saldırgan bir evreye girdi. Önceki yılların uzlaşmaları, sosyalist blokun sınırlayıcı etkisi olmayınca ortadan kalktı. Bu, yeni sömürge savaşları ve her yerde işçi sınıfının toplumsal ve demokratik haklarına dönük vahşi saldırılar anlamına geliyordu. Halklar kuşkusuz ki direndi, direniyor. Lübnan, Filistin ve Irak'ta işgale karşı mücadele, Venezuela gibi demokratik ve anti-emperyalist yönetimler, Küba'nın kendi sosyalist kalkınmasını devam ettirmesi ve her yerde kapitalist yeniden yapılanmaya karşı işçi sınıfı mücadelelerinde olduğu gibi... Emperyalist güçler, hâlâ başarı sağlama konusunda az yol alsalar da, direnişi bastırmak için gerekli her türlü diplomatik ve askeri aracı kullanıyorlar. Buna, direnen ve savaşanların "teröristler" ola-

rak suçlu duruma düşürüldüğü ve diğerlerinin mücadele yoluna girme cesaretinin kırıldığı bir ideolojik mücadele eşlik ediyor.

Daha da ileri giderek, artık "aşırı fikirler ve örgütlerle savaşma ihtiyacı"ndan bahsediyorlar. İşçi sınıfı ve halk hareketleri, ulusal kurtuluş mücadeleleri karalanıyor ve onların militanları "pervasız teröristler ve katiller" olarak gösterilerek riyakar bir "hümanizm" yardıma çağırılıyor. Kapitalist devletler politik, diplomatik ve askeri tüm araçları kullanarak hem içeride kendi işçi sınıflarına hem de diğer ülke ve halklara karşı kullandıkları devlet terörizmini yoğunlaştırıyor. Bu, emperyalist şiddetin benzersiz düzeyini ve yeni sınıf karakterini ortaya koyuyor.

Burjuva propaganda, sınıf mücadelesini ısrarlı ve tutarlı bir şekilde karşısına alır. Onu, alacağı olası biçimlere bakmaksızın, modası geçmiş ve halkın çıkarına zarar veren bir şey olarak gösterir. Bunun yanında insanlığın gördüğü en yüksek ve asil fikirler olan komünist fikir ve hedefleri karalamaya çalışır. Onların sözde "sosyal ortaklar" arasındaki "sosyal diyaloğu", "sınıf uzlaşmacılığını" destekleyen argümanlarının hiçbir değeri yoktur. Sınıf işbirliği, toplumsal ilerlemenin önünü açacak ve "çağdaş tehditlerin" üstesinden gelecek bir yol olarak sunuluyor. İşçi sınıfı ve müttefiklerinin şiddet kullanma hakkını savunmanın aşırılık olduğu, burjuvazinin kullanageldiği genel bir iddiadır. Bir yandan halk hareketinin, şiddeti, egemen sınıfın şiddetine karşı savunma amaçlı olarak kullandığı gerçeğini gizlerken, aynı zamanda burjuva devlet kurumlarının ve mekanizmalarının uyguladığı şiddeti de perdelemeye çalışırlar. Aynı şey, kapitalistlerin işyerinde işçiler üzerinde uyguladığı çok yönlü şiddet sözkonusu olduğunda da doğrudur. Emperyalist ordular ülkeleri işgal ettiğinde ya da grev gözcülerinin üzerine çevik kuvvet güçlerini gönderdiğinde halk hareketi nasıl yanıt vermelidir? İnsanların dikkatini Bertolt Brecht'in özlü bir şekilde ifade ettiği temel iktidar sorunundan uzaklaştırmayı iste-

mektedirler: "Yarın kimin yarınıdır-Bu dünya kimin dünyasıdır?" "Şiddet karşıtlığı" üzerine yürütülen tartışmalarda da olduğu gibi, reformist ve opportünist yaklaşımlar emperyalist ideoloji ile yan yana düşer. Özellikle "Avrupa Sol Partisi" çevresindeki bazı güçler, sadece silahlı mücadelenin modasının geçtiği sonucuna varmakla yetinmeyip, bu mücadele tarzının meşruluğunu da tartışmaktadır. Yalnızca içerideki sınıf mücadelelerinde güç kullanımını gözardı etmiyorlar, açıkça emperyalist askeri saldırılara direnen halkları da eleştiriyorlar. Emperyalizmin bugün artan saldırganlığı düşünüldüğünde, kitle hareketlerini olası her türlü mücadele yöntemini kullanmaktan kaçınmaya çağırmak, gerçekte emperyalizme verilen bir ödündür. Bu da oportünizmin temel bir özelliğidir. Bu kesimlerin Afganistan'a birliklerin konuşlandırılması ya da Lübnan'da konuşlandırılacak yeni BM işgal gücünde ülkelerinin katılımı konularında aldıkları tutumda da bu açıkça görülmektedir.

"Silahlı mücadelenin son başvulacak uğrak" olduğunu savunmak da benzer bir argümandır. Bu ilk bakışta akılcı görünebilir, ancak hem deneyim hem de gerçeklik bunu yalanlamaktadır. Bu konumun savunucuları, şiddet kullanmamanın moral üstünlüğünü öne sürerek, diyalektik olmayan bir şekilde barışçıl kitle çalışması ile seçilmiş partizan grupların silahlı mücadelesini karşı karşıya getirirler. Sorun, ahlaki bir sorun olarak ortaya konduğunda şu noktaya varılır: Eğer biri bir gösteriyi başarılı bir şekilde organize edebiliyorsa, bu durumda silahlı eyleme başvurması yanlıştır. Aslında sınıf mücadelelerinin yükseldiği dönemlerde, grevlerden gerilla savaşına kadar mücadelenin tüm biçimleri kullanılabilir. Yunan iç savaşı da dahil, İkinci Dünya Savaşı'nda Avrupa'daki direniş hareketlerinin deneyimleri bunun örneklerini oluşturur. Bu gibi durumlarda kaçamak cevaplar vermek tehlikelidir. Halk hareketi, iyi bir sonuç elde etmek için egemen sınıfın şiddetine karşılık verme konusunda kararlı hareket etmek dışında bir seçeneğe sahip değildir. Bu çizgi, aynı zamanda ister kendi ülkesinde isterse başka bir

ülkeyi işgal ettiğinde burjuva sınıfın iktidarı kendi rızasıyla halk hareketine teslim edeceği yanılsamasını beslemektedir. Ne iktidarın burjuvaziyle "paylaşımı" ne de halkın çıkarları lehine bir "orta" ya da "üçüncü" yol mümkündür. Bu yaklaşımlar, yalnızca 20. yüzyılın komünist ve ulusal kurtuluş hareketlerinin tecrübelerinden ibaret değildir. YKP'nin 1944-47 arasındaki dönemde kendi faaliyetlerini eleştirel bir şekilde değerlendirirken çıkardığı temel sonuçların bazıları tam da bu noktalarla ilgilidir. Hareketimizin tarihi, malum merkez-sol projelerde olduğu gibi sadece bir hayal kırıklığı, şartlı teslimiyet ve işbirliğiyle sonuçlanan sahte beklentiler değil, yararlı dersler de doğurmuştur.

Bugün Yunanistan Demokratik Ordusu'nun mücadelesini hatırlarken halkların emperyalizme direnme ve kendi geleceklerine karar verme hakkını öne çıkarıyoruz. Lübnan halkının ABD destekli İsrail saldırısına kahramanca direnmesi ve komünistlerin burada oynadığı rol, yükselen büyük dayanışma hareketi, bu sözde "Yeni Dünya Düzeni"ne karşı direnişin mümkün ve gerekli olduğunu göstermiştir.

Bununla birlikte, ayrı bir komünist hareketin güçlü bir şekilde ortaya çıkmadığı ve stratejik bir karşı-saldırı gerçekleştiremediği durumda, güçlenen ilerici radikal güçler ve halk hareketleri kafa karışıklığına ve sapmalara açık olacaktır.

Gelişmeler "tarihin sonu", marksizm-leninizmin ve komünist partilerin "nihai ölümü" konusundaki iddiaları yalanlamıştır. Aksine, bizzat gerçekler komünist partilerin vazgeçilmez rolünün ve sosyalizmin kapitalist barbarlığın tek alternatifi olduğunun altını çizmektedir.

Yunanistan Komünist Partisi
Merkez Komitesi - Uluslararası İlişkiler Bürosu

DSE, tarih müzesine ait değil, bugünümüzü aydınlatıyor...[1]

Bugün bu salonda kahraman DSE saflarında mücadele etmiş devrimciler ve o devrimcilerin çocukları, torunları bulunuyor. Bizler, DSE'nin şanlı mücadelesine ilk elden şahit olmayanlar, bu üç sene (1946–1949) hakkında öğrendiklerimizin ve öğreneceklerimizin haklı gururunu taşıyoruz. Grammo'da, Vitsi'de, Angrafa'da, Pilio'da, Rumeli'de, Peloponnisos'da ve adalarda kahramanca DSE saflarında savaşan subayları, astsubayları ve tüm diğer savaşçıları saygıyla anıyoruz. Hayatlarını kaybedenleri, sakat kalanları, desteğini bir an olsun esirgemeyen aileleri, DSE'nin güçlenmesi, silahlı mücadelesinin güç kazanması için çaba sarf edenleri saygıyla anıyoruz. Makronissos'a ve diğer çorak adalara gönderilenleri, kendi olanaklarınca partiye destek sunmaya devam eden, bulundukları ülkelerde sosyalizmin inşası için ellerinden geleni yapan siyasal mültecileri, kadın erkek, partinin onurunu ve bayrağını yüksekte tutan bütün dostlarımızı saygıyla anıyoruz.

[1] Yunanistan Komünist Partisi (KKE) Merkez Komitesi'nin Yunanistan Demokratik Ordusu'nun (DSE) 60. kuruluş yıldönümü vesilesiyle düzenlediği etkinlikte KKE Merkez Komitesi Genel Sekreteri Aleka Papariga'nın yaptığı konuşması... (10/12/2006)

KNE'liler, önünüzde DSE'nin mücadele tarihini ve o mücadelenin sonuçlarını araştırarak öğreneceğiniz uzun bir yol sizi bekliyor. DSE tarih müzesine ait bir olgu değildir; bugünümüze ilham vermekte, bize yol göstermektedir.

DSE haklı ve baki kalan bir ahlak yaydı

"Konuşmamın ardından yayınlanacak belgeseli geciktirmek istemiyorum. İfade etmeye çalıştığımız her şeyi bu belgeselde fazlasıyla bulacaksınız, bir konuşmanın aynı başarıyı elde etmesi pek mümkün değil.

Fakat izninizle DSE'nin direnişinin ve mücadeleye katkısının önemine dair birkaç kritik başlığa değineceğim. Zira bunlar güncel tartışmalardan hiç bağımsız değiller.

1. Hiç kuşkusuz, KKE'nin özverisi ve öncülüğüyle EAM, ELAS ve EPON'la verilen Yunan ulusal direniş mücadelesi, Sovyet halkının eşi benzeri bulunmayan mücadelesinin ve Avrupa halkının direnişinin yanında haklı yerini edindi. Yunanistan dışındaki cephelere de yardımı, katkısı oldu.

Fakat DSE'nin mücadelesi, güçlerin birbiriyle olan ilişkisinin sonucundan bağımsız olarak yeni bir unsur ortaya çıkarmıştı. DSE'nin mücadelesi 20. yüzyıla damgasını vuran ve vurmaya devam eden Yunanistan sınıf mücadelesinin tepe noktasını temsil etmektedir. Sermaye devleti, Merkez Komite'nin (MK) 3 Haziran 2006 tarihli bildirisinde de açıkça belirtildiği gibi, DSE'yi şu ana kadar kendi varlığını tehdit eden en büyük tehlike olarak gördü.

2. Muhtelif düşmanlarımız ya da her tür eski ve yeni oportünistler, ortaya çıkan sonuçtan ve kayıplardan hareketle, verilen mücadelenin önemini azaltmaya çalışıyorlar. Sebep-sonuç ilişkisini tersine çevirerek, hiç tereddüt etmeksizin, DSE'nin mücadelesinin ülkeyi kaos ortamına, felakete sürüklediğini iddia edebiliyorlar.

Ve fakat ortaya çıkan olumsuz sonuca rağmen, mücadelenin or-

taya koyduğu genel katkı yadsınamaz. DSE, MK'nın bildirisinde de ifade edildiği gibi, *emperyalizmin sözde* "soğuk savaş" söylemini başlattığı bir dönemde, mücadeleye halkın lehine ağırlığını koydu. Mücadele biçiminden bağımsız olarak, her çağdaş sınıf mücadelesinde olduğu gibi, ister yenilgi ister zafer getirsin, haklı ve *ahlaki* bir mücadele verdi.

Elbette, özel koşulları ve aradan geçen zamanı da hesaba katarak, konuyu objektif, soğukkanlılıkla ve derinlemesine incelememiz gerekmektedir. Daha fazla araştırarak, bugünümüzü daha militan ve üretken kılmak için onun olumlu deneyimlerinden faydalanmalı; daha çok stratejik konuları kapsayan olumsuz deneyimlerden de kaçmamalı, onları da derinlemesine incelemeliyiz.

Yurtseverliğe sınıfsal karakter kazandırdı...

"3. DSE'nin direnişi, konuyu önyargısız incelemek isteyen herkes için, yurtseverliğin ve memleket kavramının sınıfsal karakterini açıkça ortaya çıkaran bir kanıt niteliği taşımaktadır.

DSE'nin anti-emperyalist ve enternasyonalist karaktere sahip mücadelesi, işçi sınıfının yurtseverlik anlayışının, burjuvazinin ve onun işbirlikçilerinin ve siyasal temsilcilerinin sözde "yurtseverlik" anlayışından tamamen farklı bir konumlanışa sahip olduğunu kanıtladı.

İşçi sınıfı ve Yunan halkı için memleket kavramı, sadece coğrafi ve ulusal sınırlarla ve egemenlik haklarıyla bir tutulmuyor. Elbette bunlar mücadele edilecek başlıklar arasında yer alıyor. Bunları gerçek anlamda korumamak, kaçınılmaz olarak sermaye iktidarına ve mülkiyetine, sınıfsal sömürüye ve toplumsal baskıya, emperyalist bağımlılığa ve işbirliğine, emperyalist savaşlara karşı mücadeleyle birleşiyor. İşçi sınıfının yabancı işgalciye karşı verilen mücadelede memleketinin sermaye sınıfıyla hiçbir ortak çıkarı yoktur -her ne kadar sermaye sınıfının bütünü ya da bir bölümü de yabancı

işgalden kurtulmak istese de... Çünkü taraflardan birinin derdi halkların enternasyonalist mücadelesiyle sınıfsız ve sömürüsüz bir ülke yaratmak iken, diğerinin derdi uluslararası emperyalist sistemde bir yer edinebilmek için sermaye mülkiyetini ve iktidarını ulusal ölçekte muhafaza etmektir. Sermaye sınıfı, işçi hareketi ile toplumsal-siyasal müttefiklerinin, devrimci hareket ile kendi hakkını talep ettiği yabancı güçlerin arasında kalınca hiç bocalamıyor. Egemenlik haklarından vazgeçiyor, uluslararası emperyalist sistem sınırları dâhilinde payından da feragat ediyor. Uluslararası buyruklarla ıslah ediliyor. Bağımsız bir ülke yolunda anti-emperyalist bir toplumsal mücadelenin önünü kesmek için uluslararası kararların kölesi olabiliyor; hatta sermayenin iktidarını garantiye almak adına baş rakibiyle anlaşmalara gidip, içerdeki devrimcilerin önünü kesme konusunda uzlaşıya varabiliyor. Kârından payına düşeni ya da itibarını kaybetse de, yabancı emperyalist gücün siyasal ve askeri desteğiyle zararını telafi ediyor, böylelikle süreç içinde kârının artmasını da umut ediyor.

4. DSE'nin mücadelesi proletarya enternasyonalizminin ve uluslararası emperyalizmin içeriğine dair deneyimle sabit birçok sonuç içermektedir. Meselenin özü, bugün mevcut gelişmelere ve yeni unsurlara rağmen değişmiyor. Her şeyin üstünde, Komünist Parti'nin becerisinin temel kıstasının, günlük mücadelesini sosyalizm mücadelesiyle birleştirmek olduğunu öğretiyor. Bu kıstas, Parti'yi şiddeti gittikçe artan problemlere karşı mücadelenin gerektirdiği güncel talepleri karşılamada daha muktedir hala getirirken, etkisini arttırıyor. DSE'nin mücadelesi, aynı zamanda, nihai zafere giden yolda ittifak politikasının stratejik önemine dair dersler içeriyor.

5. Liderlerin duruşları, DSE savaşçılarının ölüme kadar koruduğu etik duruş ve gönüllülükleri, haklı olarak hayranlık uyandırıyor. Anti-emperyalist, devrimci mücadelenin ortaya çıkardığı

ahlak, beraberinde bu sonuçları üretiyor. Savaşçıların bitmek bilmeyen maddi-manevi güçleri, özel bir kanıt gerektirmiyor. ELAS savaşçılarının '42 – '45 yılları arasında verdikleri mücadeleyle şekillenen DSE savaşçılarının mücadelesi, arkasında büyük bir örgüt ve direniş deneyimi bıraktı.

6. DSE aynı zamanda, devrimci yetkinliğin artmasında kadınların mücadeleye katılımlarının ne kadar büyük önem taşıdığını kanıtladı. Bu süre zarfında, direnişin, silahlı mücadelenin büyük oranda erkek işi olduğuna dair önyargılar büyük oranda ortadan kalktı. DSE'nin gücünün üçte birini, yaralılara ilk müdahalede bulunma ya da levazım hizmetleri gibi klasik alanlara yerleştirilmeyen kadınlar oluşturuyordu. Kadınlar mücadele içinde elleri silah tutan ve siyasal yetilerini kanıtlayan savaşçılar olarak değer kazandılar".

DSE'nin mücadelesini aklamak bizim görevimiz

Burjuvazi, DSE karşıtı propagandasını bugün de sürdürmekte. Burjuva siyasetinin ihtiyaç duyduğu istikrara bir türlü kavuşamadığı bir dönemde, bu mücadelenin sahip olduğu sınıfsal, anti-emperyalist ve enternasyonalist karakter onları daha da rahatsız ediyor. Rahatsızlığı bugüne kadar baki kılan bir diğer faktör de DSE'nin mücadelesinin gösterdiği gibi, sermaye sınıfının yakın ya da uzak gelecekte mülkiyetinin ve iktidarının tehlikede olduğunu hissettiğinde, başat ve yeri doldurulamaz silahı olan şiddet ve her türlü baskı aracına başvurduğunu kanıtlamasıdır. Halk hareketi, sermaye sınıfının şiddetine karşı çıkabilmek için, mücadelenin her biçimini hayata geçirmeye her an hazırlıklı olmalıdır. İşçi sınıfı sadece haklarını kazanmakla yetinemez, her şeyden öte kazanılmış haklarını ve iktidarını korumayı bilmelidir.

Bugün, Partimizin onurlu deneyiminin üstüne daha fazla eğilmek için elimizde daha fazla imkân bulunmaktadır. DSE, her türlü uzlaşmacı ve oportünist mantıktan bizi farklı kılan önemli

unsurlardan birini teşkil etmektedir. Bir mücadele acı bir yenilgiye sürüklense bile, biz bunun sonuçlarını karşı saldırının silahına dönüştürmek zorundayız.

Sevgili yoldaşlar,

DSE'nin haklı mücadelesi ve özverisini bugüne taşımak, güncel görevlerimiz arasında yer almaktadır. Geçmişin geleceğe biçimsel olarak taşınmasından bahsetmiyoruz, zira tarih aynı şekilde tekerrür edemez. Aslında son tahlilde temel görevimiz, halkın sorunları şiddetlenirken işçi sınıfının ve müttefiklerinin siyasal bilincinin yükseltilmesi, özveri bilincinin güçlenmesi, iktidar değişikliğinin yani sosyalizm bilincinin yerleşmesi için üzerimize düşeni yapmaktır.

Başka bir dünya mümkün ve bu dünya sadece ve sadece sosyalizmle kurulabilir. Teori ve pratiğin birliğiyle, onurlu KKE olarak, işçi sınıfının ve diğer halk kesimlerinin kahramanca mücadelelerinin değerli taşıyıcıları olduğumuzu kanıtlayalım.

Onurlu ve büyük DSE... Bizler devam ediyoruz. Partinin, hareketimizin, halkımızın verdiği ilham ve geçmişe duyduğumuzu saygıyla, büyük bir titizlikle göğüs geriyoruz. Bugün için, umutlu yarınlar için.

Diz çökmeyenleri saygıyla anıyoruz[2]

Yunanistan Demokratik Ordusu'nun kuruluşunun 60. yıldönümünde, Grammo siperinde, savaşanları saygıyla anıyoruz.

Gerçek bir yıkımla son bulan üç yıllık mücadele karşısında saygıyla eğiliyoruz.

Hayatlarını mücadeleye adayanları ve bugün onların yolundan yorulmadan ilerleyenleri saygıyla anıyoruz.

DSE'nin yanında yer alıp savaşçıları besleyen, onları saklayan, dağlardaki çiftçileri saygıyla anıyoruz. Unutmayalım ki, dağlardaki ulusal direnişçileri yaralı görmeye dayanamayan bu insanların çoğu komünist değillerdi.

Görkemli ve sade bu anıt karşısında Kefalohorio Yerel Meclisi'ne, Belediye Meclisi'ne, Mastorohorio Belediye Başkanı'na ve anıtın buraya yerleştirilmesi için çaba sarf eden tüm dostlarımıza içten *teşekkürlerimizi iletiyoruz. Anıt kolektif bir aklın ürünüdür ve onlarca dostun ve yoldaşın gönüllü çalışmasının bir eseridir.*

Yunanistan Demokratik Ordusu ilham kaynağımızdır!

Karşıt görüşlere sahip ve bizimle uzlaşmayan bazı arkadaşlar,

[2] DSE anıtının olduğu bölgede, Merkez Komite'nin DSE'nin kuruluşunun 60. yıldönümüne ithaf ettiği etkinlikte KKE Merkez Komitesi Genel Sekreteri Aleka Papariga'nın yaptığı konuşması. (2/7/2006)

bize sürekli şu soruyu yöneltiyorlar: *Neden geçmişi "kurcalıyoruz"? Neden kimilerinin "eşkıya savaşı" kimilerinin ise kardeşin kardeşi katlettiği iç savaş dediği bu mücadeleyi tekrar tekrar gündeme getiriyoruz?*

Bütün bu söylemlerin sahiplerinin unuttuğu önemli nokta, savaşın öncelikle kim tarafından ilan edildiğinden ve ilk kimin saldırdığından bağımsız olarak, haklı ve haksız savaş olgusunun varlığıdır.

Unuttukları önemli nokta, ister yabancı işgale karşı direniş biçimini alsın, ister içerde sınıfsal silahlı çatışma biçimini, savaşın hiçbir zaman komünistlerin, devrimcilerin, halkın birinci tercihi olmadığıdır. Savaş, yerli sermaye sınıfı ve yabancı emperyalistler tarafından mecbur bırakıldığımız bir olgudur.

Komünist teorinin insanın insan tarafından sömürüsünün ortadan kalkmasını amaçlayan bir teori olduğunu ve savaşları doğuran sebepleri yok etme amacı taşıdığını görmezden geliyorlar.

Kimsenin bu konularla ilgilenmediği günlerde Marx'ın ifade ettiği gibi, insanın gerçek özgürlüğünün çalışma gününün sona ermesiyle başlayacağını, özgürlüğün zorunlulukla eşanlamlı olduğunu bilmezlikten geliyorlar.

Sermaye güçleri ve her çeşit oportünistler, kendi bulundukları taraftan, savaşın sebeplerini ve doğasını, özünü anlayamazlar. Savaşları ne akılsızlar ya da ruh hastaları ne de bireysel çıkarlar başlatıyor.

Sınıflı toplumların tümünde, köleci, feodal, kapitalist toplumlarda ezici sınıfların siyasetinin devamını sağlayacak olan –sözde barış amaçlı- savaşlar hep var oldu, var olacak. Direniş savaşları ve devrim savaşları da vardı. Evet, tümü ortadan kalksın! Halka eziyet edenler, halkı katledenler ortadan kalktığında onlar da ortadan kalksın.

Bazı siyasi çevrelerin yaptığı, savaşın sermaye hükümetlerinin barış müzakereleriyle ve uluslararası emperyalist kararların uygulan-

masıyla son bulacağına yollu açıklamaları bizi "kışkırtıyor".

Barış siyasetinin ideolojik ve siyasal şantaj, korkutma, yıldırma, hapsetme, tecrit, dışlama politikaları olarak düşünülmesi, bizi "kışkırtıyor".

Emperyalist savaş, ister barış ister savaş söylemleriyle gerçekleşsin, tahrip olmuş beyinlerin kirli savaşını desteklemektedir. Bu savaş halkların aleyhine işlemektedir, hayatımızın tam ortasında serpilip gelişmektedir.

Yoldaşlar,

MK, özel açıklamasıyla, DSE'nin subay ve askerlerini, kadın ve erkek savaşçılarını saygıyla andı. *Granmo*'da, *Vitsi*'de, *Angrafa*'da, *Pilio*'da, *Rumeli*'de, *Peloponnisos*'ta, *İyonya* ve Ege adalarında, *Makronissos'ta* idam kararını göğsünü gererek karşılayanları, gençlik yıllarını hapishanelerde ve sürgünde geçirenleri saygıyla andı. Hükümetin kat be kat daha güçlü ordusunun, milislerinin, polisinin, işkencecilerinin karşısında insan direnişinin ve fedakârlığının sınırının olmadığını kanıtlayanları unutmuyoruz... Unutmayın ki ABD napalm bombalarını o dönemde Yunanistan dağlarında, ormanlarında denedi.

İç savaşta önemli görevler üstlenip askeri birliklerde savaşan unutulmaz yoldaşımız Harilaos Florakis'in sözlerini hatırlayalım:

> "Hiçbir zaman bu kadar az sayıda, neredeyse silahsız, aç, parçalanmış beden derelerden malzeme tedarik zincirlerleri oluşturarak ve üç sene üç ay boyunca mücadele bayrağını yükseklerde taşıyarak, bu kadar çok sayıda, silahlı, çok, tok bedene karşı savaşmamıştı."

Kaptan Giotis[3] üç yıllık mücadelenin kaderinin –son tahlilde-

[3] Harilaos Florakis'in lakabı (yayınevinin notu)

ne sadece KKE'den kaynaklanan hatalardan ne de savaşçılarının kahramanlığı tarafından tayin edilmediğinin altını çizer. Bu kader, Washington'da, Londra'da, Atina'da emperyalizmin kurmayları tarafından, amerikan nükleer tekellerinde, uluslararası organlarda tayin edildi.

DSE'nin mücadelesi anti-emperyalist ve enternasyonalist, haklı ve etik bir mücadeleydi.

Bir yandan KKE ve müttefiklerinin siyasetiyle kendini ifade eden halk güçleri, diğer yandan içerdeki sermaye güçlerinin birliği ve onların yabancı müttefikleri bulunuyordu. İngiliz emperyalizmi zamanla yerini daha doğrudan müdahalelerde bulunan Amerikan emperyalizmine bıraktı.

ABD Başkanı George Bush 1992 yılında Yunanistan'a geldiğinde, dönemin başbakanı Kostandinos Karamanlis'e seslenerek, Yunanistan'da komünistlerin ve DSE'nin ABD sayesinde yenilgiye uğradığını ve akabinde demokrasinin "inşa edildiğini" belirttiği konuşmasını tekrar hatırlatma gereği duyuyoruz...

*Bu "demokrasi", u*lusal direniş savaşçılarını, komünistleri ölüme yolladı.

Bu "demokrasi", ulusal direnişten, Alman-İtalyan işgalini defetme mücadelesinde EAM ve ELAS'ın rolünden, Avrupa'daki ve dünyadaki anti-faşist mücadelede EAM ve ELAS'ın öneminden bahsedenlere bile savaş açtı.

Bu "demokrasi", yedi yıllık Amerikan diktatörlüğünü, albaylar cuntasını, doğurdu.

Bu "demokrasi", yüzlerce işsiz Yunan'ı göçmen işçi olmaya zorladı.

Bu "demokrasi", bugün de yoksulluğu ve işsizliği, savaşı ve baskıyı, terör yasalarını ve Guantanamo'yu, şüpheli kayıplarının sayısını büyütüyor.

Aynı "demokrasi" tarafından, bugün herhangi bir işçi, sadece ve

sadece siyasal bir görüşü olduğu için işkenceye maruz kalabiliyor ya da hapsedilebiliyor.

Hiçbir şeyi unutmuyoruz!

DSE'yi doğuran sebepler 1946'da değil, daha öncesinde, büyük ulusal direnişte bulunmaktadır. Aslında daha da öncesinde... Avrupa'da ne olduysa aynısı Yunanistan'da da gerçekleşti.

Eski tarih kitaplarının arasına, tek bir amaca hizmet eden Britanya ve Fransız emperyalizminin "ince düşünülmüş" stratejilerini, Amerikan emperyalizminin sözde "özenli" taktiğini de yerleştirmek zorundayız. Bu amaç, faşist Almanya'yı dünyanın ilk sosyalist devleti olan SSCB'ye karşı savaşa itip SSCB'ye diz çöktürme, yenilgiye uğratma ve daha sonrasında kendi aralarında –yeni bir paylaşım savaşı sonrası- dünya pazarını paylaşma isteğinden başka bir şeye hizmet etmiyordu. Elbette *Sovyetler Birliği'nin ve kahraman Sovyet halkının SBKP öncülüğünde bu güçleri yenilgiye uğratıp planlarını altüst etmesi hesaba katılmamıştı.*

Yunanistan'da KKE'nin öncülüğüyle ortaya çıkan EAM direniş hareketi kurulduğu andan itibaren, İngiliz emperyalizmi bu mücadeleye zarar verebilmek için elinden geleni yaptı.

Savaş sırasında bir bölümünün "güvenlik sebebiyle" Kahire'de ve Londra'da bulunduğu, bir bölümünün de faşist Almanya'yla ittifak halinde olduğu Yunan sermaye sınıfı, Yunan halkının ensesine binmek üzere iktidarı devraldı.

Sermaye düzeninin ve siyasetinin meraklıları, hayal kırıklığına uğrayanlar ya da bu düşünceyle uzlaşan kişilerin tümü oturup savaş yıllarında Mısır'da diplomat olan *Yorgos Seferis'in günlüğünü* okumalıdır.

Sermaye politikacıları, sözde demokratlar, Yunan halkının açlık çekip öldüğü, kan döktüğü dönemde Mısır'da yiyip içip eğlenirken, kişisel meseleleriyle meşgul olurken, Seferis hizmet ettiği sistemin yaptıklarından dehşete düşüyordu. Bu toplamın içinden bazıları-

nın "kahraman" ve "demokrasi savunucusu", savaş ertesi yıllarda da "aristokrat" siyasal liderler olarak anıldığını unutmamak için birçok sebebimiz var.

Yunanistan'daki İngiliz ordusunun, teslim olduktan sonrası Alman ordularını silahsızlandırması gerekirken, Almanları hiç "rahatsız etmeden" geri çekilmelerine ve direnişçileri öldürmelerine göz yumduğunu neden unutalım?

Hedeflerine ulaşanların hiçbirinin kaderinde bir gün başaracakları yazmıyordu. Uluslararası ya da bölgesel güç dengelerinin ötesinde, yenilgide maalesef Parti'nin hatalarının, iktidar meselesine dair öngörü eksikliğinin, Büyük Yurtsever Savaş sırasında şekillenen ittifakın savaş bitimiyle de devam edeceğine dair yanılgıların rolünü de ifade etmekten kaçınmamalıyız.

Kritik sonuçlar

Bilimsel teorimiz bir kez daha kanıtladı ki; sınıf mücadelesi silinmiyor, ortadan kalkmıyor, şu ya da bu biçimde emperyalist istilaya karşı, ittifaklarla da olsa varlığını sürdürüyor.

Komünist hareket emperyalist savaşı engelleyemediğinde, iktidar mücadelesi diyalektik olarak bağımsızlık mücadelesiyle birleşiyor.

Avrupa'daki direniş hareketinin başını çektiği bir dönemde, partinin hataları ve ideolojik hazırlığının eksikliği, hiçbir şekilde emperyalist saldırganlığı haklı çıkarmaz. Emperyalizm, EAM direnişçilerini ortadan kaldırmak ve katletmek için kararlı bir strateji izliyordu.

Varkiza Anlaşması'na rağmen, burjuvazi EAM hareketinin ardında önemli birikim bıraktığının ve ulusal bağımsızlık mücadelesinin hayallerinin kaybolmaması için savaştığının farkındaydı.

Zor yıllarda kaçmayı tercih eden sermaye, Yunanistan'da Amerikan emperyalizminin planlarına hizmet edecek istikrarlı bir siyasal sistem kurmaya çalıştı.

DSE, komünistlere, sadece direnişin militanlarına yönelik terörizme ve şiddete karşı bir savunma olarak değil, ulusal direnişin gerçekleşmesini sağlayan kahramanca bir hamle olarak hayat buldu.

Maddi koşullar komünistlerin, anti-kapitalist ve anti-emperyalistlerin önüne 'karşı saldırı mı, teslimiyet mi?' sorusunu koyduğunda yanıt tekti: karşı saldırı!

Şartlar mücadelenin bir üst biçimine geçmeyi zorunlu kılıyorsa, bütün tedbirleri almaya özen göstererek, geçilmelidir. Hiçbir zaman herhangi bir savaş öncesinde zafer garantisi verilemez.

DSE'nin örgütlü kahramanlığını kanıtlayan savaşçılar, rasgele kişiler değillerdi. *Elbette önemli bir bölümü işgal ve direniş yıllarında aktif olarak mücadelede yer almış, fedakârlık ve gönüllülük anlayışıyla tanışıp bu kavramları içselleştirmişlerdi.* Ama diğer bir bölümü, ulusal orduyla, burjuvazinin siyasal sistemiyle ve onun yabancı işbirlikçileriyle ilk kez karşı karşıya gelen halktan, sıradan insanlardı.

Üstün kılan etmenler ve yılların eskitemediği değerler

DSE'nin deneyimini tamamıyla EAM mücadelesinin devamı olarak görmek çok doğru bir yaklaşım sayılamaz. Önemli farklılıklara sahip olan iki direnişin savaştıkları düşman profili de farklıydı. DSE'yi bugün bile saygın kılan, mücadelesini ayakta tutan sebepler arasında, silahlı mücadele dışında, toplumun ilerlemesi adına hayata geçirdiği "ilkleri" de katmak zorundayız.

- Etik ve ideolojik bir değer taşıyan, halk desteğini sadece duygusallığa ya da öfkeye dayandırmamayı önemseyen, halk iktidarı hedefini anlaşılır kılmaya çalışan bir mücadeleydi.

- Direnişçilerin maddi ve siyasal-entelektüel ihtiyaçlarını sürekli olarak birleştirme amacı taşıyordu.

- Koşullar el verdiği ölçüde, köylerdeki yerel halkın destek tale-

biyle köylü halktan destek talebini dengeye oturtma çabasındaydı.

- Yeni halkçı kurumlar yarattı. 323 bağımsız köyde tüm halkın katılımıyla seçimler olurken, kadına seçme hakkı Yunanistan'ın diğer bölgelerinde henüz tanınmamıştı. Halk konseyleri ve mahkemeleri kuruldu. Toplam 600 hukukçunun katıldığı 6 toplantı gerçekleştirildi.
- İkinci derece birimler olarak çalışan taşra konseyleri kuruldu.
- Yoksullara, devlete, cemaate ve kiliseye ait mülkler yeniden dağıtıldı. Amaç, mülkiyet ilişkilerinde halkın lehine bir değişim sağlamaktı.
- Kolektif örgütlü mücadelenin öneminin gerçeklere dayanarak algılanması amaçlandı.
- Kadınlara, azınlıklara dönük önyargılara, cehalete karşı savaş açıldı.
- Stratejik tekniklerin geliştirilmesi ve özellikle silahlı mücadelenin ilk aşamasında, var olan eksikliklerin giderilmesi için çaba harcandı.

Halk ordusu her şeyde

DSE, birlikleri içinde demokratik işleyişe verdiği önemle, *manga* demokratik meclisiyle halkçı yapısını kanıtladı. Bu meclislerde militanlar fikirlerini, gözlemlerini aktardı, eleştiri hakkını kullandı, ordunun gelişimine aktif olarak katıldı.

DSE militanı sadece mücadelede aktif bir birey değildi; her yerde aktif sorumluluk üstlenen, birçok pratik meselenin çözümünde yer alan, mücadelenin önemli bir unsuruydu. DSE'nin siyasal önderleri ve yönetim birimleri sürekli fikir alışverişinde bulunur, savaşçılarla birebir temas halinde olmaya çalışır, manevi ilişkinin gelişimine önem verirlerdi.

DSE, o döneminin verileriyle, savaş performansı emsali görülmemiş bir seviyeye ulaşan kadın savaşçıların karşısında *saygıyla*

eğiliyor. Kadın savaşçılar, erkeklerle aralarında ayrım yapılmasını engellemek için, cephenin en önlerine gönderilmeyi talep ediyorlardı. Kökenleri Yunan toplumunun derinliklerinde ve daha yoğun olarak kırsal kesimde bulunan, her türlü küçük düşürücü tavra gereken tepkiyi vermekte tereddüt etmiyorlardı. Gerilla savaşının ateşi içinde, askeri olarak kusursuz bir düşman karşısında kadın savaşçıların hayranlık uyandıran canlılığını kanıtlayan Yunanistan Kadın Konferansı gerçekleşti.

Alışılmadık öneriler

Kraliçe Frideriki'nin "devşirme" girişimine[4] karşı çocukların Halk Cumhuriyetleri'ne naklinin başlamasından kısa bir süre önce, DSE halk iktidarının kurulduğu bölgelerde, halkçı bir eğitim oluşturma işine koyulmuştu.

Yunanistan Demokratik Ordusu'nun Merkez Karargâhı'nın 5 maddelik eylem planına göre:

Madde 1: Temel eğitim 6 yıl olup, tüm çocuklar için zorunlu ve parasızdır.

Madde 2: Her halkçı konsey bir okul oluşturmakla yükümlüdür.

Madde 3: Diplomalı öğretmenlerin olmadığı durumlarda halkçı konsey, temel eğitim-öğretim almış olanlar arasından öğretmen atamakla yükümlüdür. Ulusal azınlıklara ait çocuklar için ayrı okullar açılıp, eğitim azınlığın dilinde yapılmalıdır. Konseyler kitap, def-

[4] Alman asıllı kraliçe iç savaş sırasında fakir ailelerin ve komünistlerin yetim kalan çocuklarını Pedoupolis denen yetimhanelerde, okullarda topluyordu. Bu okullarda dinci gerici ve anti-komünist bir eğitim veriliyordu. 50'li yılların başlarına kadar varlığını sürdüren bu okullardan 33 binin üzerinde çocuk gelip geçti. Friderili, bu okulların amacını şöyle özetliyordu: "Çocuklarımızı vatanımızın düşmanlarına karşı bilinçli hale getirmek ve onları bu düşmanlardan korumak." Yunanlar bu okullara karşı tepkilerini dile getirmek için devşirme anlamına gelen pedomazoma kelimesini kullanıyorlar. (çevirmenin notu)

ter gibi kırtasiye malzemelerini --özellikle yoksul çocuklar için- temin etmeye özen göstermeli, kitap sağlanamadığı takdirde eğitim sözlü olarak yapılmalıdır.

DSE'nin, cehalete karşı savaşımı siyasal eğitimle ve savaşçıların bilgilendirilmesiyle birleştirmeye dönük çabalarını gösteren dokümanlarını sistematik olarak incelemekte büyük fayda var. Örneğin büyük bir bölümünün yoksul çiftçi ailelerden geldiği ve okuma yazma bilmediği 16. Tümen'de *cahilliği* ortadan kaldırmak için büyük bir mücadele veriliyordu.

Binlerce yayın sadece DSE içerisinde değil, halk ve askerler arasında dağıtılmak üzere basılıyordu. Dağların zirvelerinden Grammo'nun yamaçlarına seslenildiği vakitlerde, faşist subayların suçlarını gizleme noktasına kadar varan fanatikler de, işkence yaptıkları Yunan halkının çocukları hakkında büyük yaygaralarla iftiralar ortaya atıp DSE'nin kurulma sebebini gizlemeye çalışıyorlardı. Diğer yandan da ulusal direnişin yüz binlerce savaşçısının maruz bırakıldığı terörü ve açlığı perdeleme çabasındaydılar.

Yunan Ordusu'nun tümenlerinde ve bölüklerinde ortaya çıkan tavrın gösterdiği gibi, yürütülen samimi propaganda, askerlerin ve muhafızların vicdanına hitap etmeyi başarmıştı. "ASKER, KİMİN İÇİN SAVAŞIYORUZ" broşürü binlerce askerin eline ulaştı.

1946'dan ve özellikle de 1947'den itibaren, gazlı bezin, pamuğun bulunamadığı dönemde sağlık merkezi sıfırdan inşa ediliyordu. Onları da temin etmeyi başardılar; köy sakinleri kendi istekleriyle yastıklarındaki, yorganlarındaki pamukları çıkarıp direnişçilere veriyorlardı. Grammo'da, teorik ve pratik sağlık eğitimi veren okullar işlemeye başladı. Bütün karargâhlarda hemşire okulları işlemeye başlıyor, öte yandan 1948'den itibaren sistemli, başarılı ameliyatlar yapılıyor, koruyucu genel sağlık önlemleri alınıyordu. Her tümende doktorlar için hastane bulunuyordu. Bölge sakinleri, ek binalarıyla birlikte, 1.000 ila 1.200 yaralıya müdahale etme kapasitesine

sahip ünlü *Grammo Hastanesi*'ni inşa ettiler. Yapılması gereken, ama imkânsızlıklar sebebiyle gerçekleştirilemeyen tek bir ameliyat yoktu. Bu ancak, toplumsal amaçlara sahip bir demokratik ordunun hayata geçirebileceği bir mucizeydi.

Sevgili yoldaşlar,

Partimiz son yıllarda, DSE'nin görevinin ve eserinin daha iyi anlaşılabilmesi ve DSE'nin yıllarca uydurulan bütün iftiralardan aklanması için ısrarlı bir gayret göstermektedir.

Yeni nesle, değişik yaşlardan tüm savaşçıların büyük başarılarını iyice bilindik kılmak gibi önemli bir sorumluluğumuz var.

Özellikle burjuvazinin bireyciliği ve rekabet söylemini ağzına doladığı şu günlerde görevimiz daha büyük önem taşımakta.

Bunun yanında, DSE'nin öncülük yaptığı yıllarda ve hemen akabinde ortaya çıkan siyasal sonuçları daha dikkatli incelemeliyiz.

Onurlu ve paha biçilemez bir deneyim

Grammo'da, Vitsi'de ve DSE'nin ulaştığı diğer direniş bölgelerinde sadece silahlı sınıf mücadelesi deneyim yaşanmadı. Güçler dengesinin, ülkemizdeki komünist hareketin genel stratejisi ve taktiği ile uluslararası eğilimlerin ve gelişmelerin etkileri gözlendi.

Tarih elbette tekerrür etmiyor; yine de ardında çok değerli ve değer biçilemez bir deneyim bırakıyor.

Şimdi de o zaman olduğu gibi güncel soru değişmedi: Boyun eğmek, mi direniş mi; razı gelmek mi, karşı çıkmak mı; kapitalizm mi sosyalizm mi?

Yanıt, bugün de işçi ve halk hareketinin aldığı güncel biçimlerden bağımsız olarak, her gün yeniden verilmeli.

İşçilerin sürekli hissettikleri baskı, yaşamları alt üst eden yoksulluk ve işsizlik korkusu, bölgede yaşanması olası genel savaş tehlikesi, varoluş problemleri...

Bazı dönemler vardır ki, titrek yanıtlar bir seçenek olmaktan

çıkar. Ya geri adım atarsın ya da zincirden boşanırcasına ileri, daha ötelere fırlarsın.

Bıraktığı derslerin hâlâ güncelliğini korumasına, yıllarca sayısız mücadeleye, direnişe ilham vermesine rağmen, DSE'nin mücadelesinin hakkı henüz verilmedi.

Bugün önümüzde yeni problemler bizi beklemekte. Yarın komünist hareketin, işçi hareketinin önüne daha büyük ve karmaşık problemler çıkacak.

Harekette önümüze çıkan ani bir viraj, muhtemel bir duraklamayı ve aynı zamanda -bir vakit kesinlikle görülecek olan- ilk kez beliren bir yarılmayı karşılayabilmemiz için, incelikle işlenmiş bir stratejiye ve kabiliyete, eksiksiz bir ideolojik ve politik hazırlığa sahip olmalıyız.

Burada, yani KKE'de, geleceğin kalbi atıyor. Burada dün, bugün ve yarın tek bir parça haline geliyor. Göğüs gereceğiz, bunu ilan ediyor ve inanıyoruz, DSE'yi okumak, deneyimlerinden yararlanmak önümüzü açacak.

Yaşasın DSE'nin 60. yılı, yaşasın onurlu direnişçileri!

Fedakârlıklar kayıp değildi, bugün de gücümüze güç katıyor.

Yoldaşlar, Grammo'nun ve Vitsi'nin tepelerinde hayatlarını kaybedenler, hepinizin isimlerini tek tek bilmesek de, yaptığınız fedakârlığı unutmuyoruz.

Sizler, "insan denen o büyük dev" olarak anılmayı hak edenlersiniz!

Ülkemizde Osmanlıcı'dan geçilmez; ama imparatorluğun hüküm sürdüğü topraklara ve hemen yanı başımızdakilere ilişkin bilgi neredeyse sıfırlanmıştır. Nüfus mübadelesinden Kıbrıs sorununa, iki tarafın egemenlerince kışkırtılan şoven hezeyanlardan NATO "kardeşliğine" Türkiye tarihinden ve siyasetinden asla ayrı düşünemeyeceğimiz, "en yanı başımızdaki" Yunanistan da bu açıdan bir istisna değil.

Elinizdeki kitap, Yunanistan İç Savaşı'na, İkinci Dünya Savaşı ertesinde Nazi işgalinin ardından bu kez İngiliz işgaline ve onlarla işbirliği yapan gerici Yunan egemenlerine karşı verilen yurtsever direnişe içeriden, Yunanistanlı komünistlerin gözünden, bir bakış sunuyor.

SKB 0972036 MR

ISBN 978-605-5892-03-6
9 786055 892036

6 YTL

YAZILAMA